

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

Dzielna DZIERLATKA

Marcelina Jarnuszkiewicz

Mały, szaroburo ubarwiony ptaszek z rodziny skowronków, którego można spotkać na ciepłych, nasłonecznionych, otwartych terenach, z lekka tylko porośniętą roślinnością, to DZIERLATKA. Bywa nazywana też śmieciuszką lub pośmieciuszką, bo oprócz otwartych łąk i ugorów upodobała sobie również gruzowiska, stare wysypiska śmieci, opuszczone tereny przemysłowe. DZIERLATKA to również wesoła, młoda dziewczyna, zwłaszcza taka, która zna celne riposty. Dlaczego?

DZIERLATKA to nazwa, która pojawiała się w zapisach już w XV w. Występowała pod różnymi postaciami: dzierlatka, dziurlatka, durlatka i derlatka. Pochodzi prawdopodobnie od niezachowanego przymiotnika *dzierlaty lub *dzirlaty o znaczeniu 'czubaty'. Owo dzer- / dzir- to ta sama część wyrazowa, którą odnajdziemy w czasowniku ZADZIERAĆ - zadzierać głowę, zadzierać piórka, zadzierać z kimś. Taka DZIERLATKA byłaby zatem po prostu „czubatką” - i dosłownie, bo ma pierzasty czubek na łebku, i przerośnie, bo jako ptaszek z wiecznie nastroszonym czubkiem na głowie wydaje się zaczepna, zadziorna i zawiadacka. W dodatku DZIERLATKA, choć jest mała i niepozorna, to wcale nie jest płochliwa: kiedy zobaczymy taką ptaszynę na ziemi i zechcemy do niej podejść, to owszem, poderwie się i odfrunie, ale jedynie na parę metrów - potem znów przysiądzie i zacznie się nam bacznie przyglądać.

Pamiętajmy jednak, żeby nie płoszyć ptaszków, nawet tych skądinąd odważnych, i prowadzić obserwacje przyrodnicze z poszanowaniem naszych fascynujących obiektów obserwacji.